

KINNITATUD
Keskkonnaameti
9.04.2024
korraldusega nr 1-3/24/177

Sahmeni loodusala kaitsekorralduskava

Sisukord

1. Alade iseloomustus	4
2. Väärtused ja kaitse-eesmärgid	4
3. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused	5

Kasutatud lühendid

EELIS – Eesti Looduse Infosüsteem

KE – kaitse-eeskiri

Kaitseväärtus – kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk)

Kaitse eesmärk – kaitseväärtuse soovitud seisund

KeA – Keskkonnaamet

KKK – kaitsekorralduskava

KliM – Kliimaministeerium

LKS – looduskaitseeadus

elupaikade kaitseks asutatud ala)

LoD – loodusdirektiiv (käsitleb ohustatud elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsepõhimõtteid)

LoA – loodusala (loodusdirektiivi I ja II lisas nimetatud elupaigatüüpide või liikide kaitseks asutatud ala)

SDF – Natura standardandmebaas

Säilitamine – olemasolevate väärtuste säilitamine (seisund ei muutu halvemaks, säilitamine ei tähenda seda, et seisund peab jääma samaks) (looduslik areng)

Parendamine – arvestatava esinduslikkusega (C) elupaikade seisundi parendamine (kraavide sulgemine, looduslikule arengule jätmise jms)

1. Alade iseloomustus

Kaitstava ala nimi	Sahmeni hoiuala
Loodusala nimi	Sahmeni loodusala (EE0070126)
Pindala	27 327 ha
Asukoht ja piirid	Jõgeva maakond, Mustvee vald, leitav Keskkonnaportaalist
Kaitsekord	Vabariigi Valitsuse 05.05.2005 määrus nr 93 „ Hoiualade kaitse alla võtmine Ida-Viru maakonnas ”
Koostaja nimi	Triin Amos
Koostamise aasta	2023
Kaitsekorralduskava koostamise kord	Keskkonnaministri 2. novembri 2022. a määrus nr 50 „ Kaitsekorralduskava koostamise ja kinnitamise kord ning kaitsekorralduskava kinnitaja määramine ”

Sahmeni looduslalal kaitstakse Peipsi järve põhjaosa ja hariliku tõugja elupaiku.

Kaitsekorralduskava annab soovitusel kaitstava ala valitsejale kaitse-eesmärkide saavutamise parimatest viisidest, kuid ei loo õigusi ega kohustusi kolmandatele isikutele.

Kaitsekorralduskavad on koostatud tähtajatult. Kava vaadatakse üle ja uuendatakse põhjendatud juhtudel väärtuste kaitse tagamise eesmärgil lähtuvalt tulemuslikkuse hindamise või uute inventuuride andmetest.

2. Väärtused ja kaitse-eesmärgid

Sahmeni loodusala kaitse-eesmärgidena on nimetatud:

- loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüp vähe- kuni kesktoitelised mõõdukalt kareda veega järved (3130)
- loodusdirektiivi II lisas nimetatud liik harilik tõugjas (*Aspius aspius*).

Sahmeni hoiuala kaitse-eesmärgiks on vähe- kuni kesktoitelise mõõdukalt kareda veega järvede (3130) kaitse ning II lisas nimetatud liigi – hariliku tõugja (*Aspius aspius*) elupaiga kaitse.

Tabelis 1 on elupaigatüüpide seisund ja eesmärk määratud looduses realselt olemasoleva, st viimastel aastatel inventeeritud ja EELISesse kantud elupaigatüüpide alusel. Vastavalt sellele tuleb korrigeerida nii loodusala eesmärgid kui ka standardandmebaasis esitatud elupaigatüüpide pindalade andmeid.

Tabel 1. Sahmeni loodusala väärtuste koondtabel

Väärtus ¹	Seisund ²	Kaitse-eesmärk	Mõjutegurid	Meetmed	Oodatav tulemus	Märkused	Panus üldpindalasse /SDF-i (%) ³
Vähe-kuni kesktoitelised järved (3130) KE – ei, LoD – I, LoA – jah	27 327 ha – A	elupaigatüübi säilitamine 27 327 ha	<ul style="list-style-type: none"> • hajureostus valgalalt • kaadamine • looduslikud tegurid 	looduslikule arengule jätmise piirangud veeseadusest	heas seisus elupaika on säilinud 27 327 ha		64,3/64,7
Harilik tõugjas (<i>Aspius aspius</i>) KE – jah, LoD – I, LoA – jah	esineb vähearvukalt kogu ala piires	liigi esinemise ja stabiilse arvukuse säilitamine			liik esineb kogu ala piires stabiilse arvukusega	liigi ohutegurid, kaitse-eesmärgid ja meetmed on kirjeldatud liigi kaitse tegevuskavas ⁴	

3. Kavandatavad kaitsekorralduslikud tegevused

Vajalike tegevuste tabelisse (tabel 3) on koondatud tööd, mis on vajalikud kaitse-eesmärkide saavutamiseks, tabelit võidakse tulevikus täiendada.

Tabelis on tegevused jaotatud vastavalt tegevuse olulisusele järgmistesse prioriteetsusklassidesse:

- 1) esimene prioriteet – hädavajalik tegevus, millela kaitse-eesmärkide täitmine planeeritavas ajavahemikus on võimatu, see on väärtuste säilimisele ja toimiva ohuteguri kõrvaldamisele suunatud tegevus; kaitsekorralduse tulemuslikkuse hindamiseks vajalik tegevus; Ajaliselt arvestada, et peab tehtud saama **esimese viie aasta jooksul alates KKK kinnitamisest**;
- 2) teine prioriteet – vajalik tegevus, mis on suunatud väärtuste taastamisele, eksponeerimisele ja potentsiaalsete ohutegurite kõrvaldamisele; peab tehtud saama **kümne aasta jooksul alates KKK kinnitamisest**;
- 3) kolmas prioriteet – soovituslik tegevus ehk tegevus, mis aitab kaudselt kaasa väärtuste säilimisele ja taastamisele ning ohutegurite kõrvaldamisele. Peaks tehtud saama **15 aasta jooksul alates kinnitamisest**.

Tabel 2. Vajalikul tegevused

Jrk	Tegevuse nimetus	Maht	Tegevuse tüüp	Korraldaja	Prioriteet	Ajagraafik
Kavad, eeskirjad						
1	Kaitsekorralduskava andmete üle vaatamine ja vajadusel uuendamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul
2	Kaitsekorralduskava tulemuslikkuse hindamine		Tegevuskava	KeA	I	1 kord kümne aasta jooksul

¹ LKS – kaitsekategooria looduskaitsealuse alusel;

KE (jah/ei) – on või ei ole hoiuala kaitse-eesmärk;

LoD – loodusdirektiivi lisa number;

LoA (jah/ei) – on või ei ole loodusala kaitse-eesmärk

² Elupaigatüübi esinduslikkus: A – väga hea, B – hea, C – arvestatav

³ 2019. a loodusdirektiivi aruande andmete põhjal (<https://nature-art17.eionet.europa.eu/article17/habitat/report/>). Numbrid näitavad, milline on selle loodusala elupaigatüüpide osakaal kogu Eesti elupaigatüüpide / kõikide SDF-i kantud elupaigatüüpide pindalast.

⁴ Tõugja (*Aspius aspius*) kaitse tegevuskava. Kinnitatud KeA peadirektori 30-10.2018 käskkirjaga nr 1-1/18/284.